

Něco velkého, a ať je to láska (VIII): Otcem a matkou víc než kdy jindy

Poslání rodičů nespočívá jen v přijetí dětí, které jim Bůh pošle: trvá po celý život a jeho horizontem je nebe.

06.05.2019

K Ježíšovi přistoupila matka Jakuba a Jana. Má v Ježíše velkou důvěru. Pán z jejího výrazu vytuší, že ho chce o něco požádat, a tak se jí přímo zeptá: „Co si přeješ?“ Ona se nezdržuje

zbytečnými okolky a říká: „Poruč, aby tito dva moji synové zasedli jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici v tvém království“ (Mt 20, 21). Ježíš se nad bouřlivým výlevem této matky možná pousmál. Její prosbu později vyslyší způsobem, který zdaleka předčí její smělé sny. Poskytne jejím synům příbytek ve svém srdci a svěří jim nadčasové a celosvětové poslání.

Církev, která se tehdy teprve rodila, dnes zažívá nový apoštolský impuls. Pán ji prostřednictvím posledních papežů vede cestou „stále obnovované evangelizace“^[1], která je jedním z hlavních rysů přechodu od druhého k třetímu tisíciletí. Rodina v tomto dobrodružství není pasivním subjektem. Právě naopak. Rodiče a prarodiče v něm hrají ústřední roli: stojí v první linii evangelizace. Rodina je „prvním místem, kde do našeho života vstupuje Boží Láska, která zdaleka

přesahuje hranice toho, co my můžeme udělat nebo neudělat“.[2] V rodině se učíme modlitby, jejichž slova pak celý život používáme; v rodině si děti osvojují způsob, jak pohlížet na svět, na lidi a na věci.[3] Domov má vytvářet vhodné prostředí a dobrou půdu pro to, aby do ní Bůh mohl zasít své semeno. Ten pak, kdo uslyší (Boží) slovo a pochopí ho, přinese plody a vydá stonásobný, šedesátinásobný nebo třicetinásobný užitek (srov. Mt 13, 23).

Rodiče svatých

Svatý Josemaría byl mladý kněz, když mu Pán ukázal nesmírné panorama svatosti, kterou mělo Opus Dei šířit po celém světě. Své poslání chápal jako úkol, který nestrpěl odklad, a proto svého duchovního vůdce žádal, aby mu dovolil zintenzivnit modlitbu a umrtvování. Aby svou prosbu obhájil, napsal mu: „Podívejte, Bůh mne o to žádá a

navíc je třeba, abych byl svatý a také otcem, učitelem a vůdcem svatých.“[4] Tato slova lze jistým způsobem aplikovat i na každou matku a otce, protože svatost je opravdová jen tehdy, když je sdílená a když ozařuje své okolí. Chceme-li tedy být doopravdy svatí, pak je třeba, abychom se stali „svatými a také otci, učiteli a vůdci svatých“.

Svatý Josemaría začal velmi záhy hovořit o „povolání k manželství“[5]. Věděl, že je to překvapivé slovní spojení, byl však přesvědčen, že manželství je skutečnou cestou ke svatosti a že manželská láska pochází přímo od Boha. Nebál se také říkat: „Žehnám této lásce oběma rukama, a když se mě někdo zeptá, proč říkám oběma rukama, hned odpovím: protože nemám čtyři!“[6]

Poslání rodičů nespočívá jen v přijetí dětí, které jim Bůh pošle: trvá po celý život a jeho horizontem je nebe. I

když se láska rodičů může někdy zdát křehká a nedokonalá, je v rodičích tak hluboce zakořeněná, že jsou schopni obrovských obětí: kterákoli matka by si ihned a bez váhání vyměnila místo se svým trpícím dítětem, upoutaným na nemocniční lůžko.

Písmo svaté je plné otců a matek, kteří byli hrdí na své děti, a považovali za zvláštní výsadu, že je jimi Bůh obdaroval. Abrahám a Sára; matka Mojžíše; Anna, matka Samuela; matka sedmi bratří Makabejských; kananejská žena, která se u Ježíše přimlouvala za svou dceru; vdova z Naimu; Alžběta a Zachariáš; a především Panna Maria a svatý Josef. Jsou to přímluvci, pod jejichž ochranu můžeme svěřit své rodiny, aby se staly protagonisty zrodu nové generace svatých.

Je zjevné, že rodičovství je úzce spojeno s křížem a bolestí. Dospívání

a růst dětí je zdrojem velké radosti a potěšení, zároveň však nešetří (malými a někdy ne tak malými) problémy: bezesné noci, vzdor v pubertě, problémy při shánění práce, volba životního partnera atd.

Zvlášť bolestné je dívat se, jak se děti vzdalují od církve, nebo dělají chybná rozhodnutí. Rodiče se je snažili vychovat ve víře a pokoušeli se jim ukázat přitažlivost křesťanského života. Nyní si možná kladou otázku: Co jsme udělali špatně? To, že je taková otázka napadne, je normální, ale neměli by se jí příliš trápit. Rodiče nesou sice hlavní odpovědnost za výchovu svých dětí, nejsou však jediní, kdo na ně působí. Okolní prostředí může dětem nabízet jiný způsob chápání života jako přitažlivější a přesvědčivější, a také jim může odcizit svět víry. A pak, děti mají svou vlastní svobodu. O tom, jakou cestou půjdou, tedy rozhodují sami.

Někdy se prostě může stát, že se děti potřebují od všeho trochu distancovat, aby mohly novými očima znovu objevit, co dostaly. Mezitím je zapotřebí trpělivost: přijmout je, i když se zmýlily, ujistit se, že vnímají naši lásku, a netlačit na ně, aby se nevzdálily ještě víc. „Častokrát nelze dělat nic jiného než čekat, modlit se a čekat trpělivě, něžně, velkodušně a milosrdně.“^[7] Velmi výmluvně v tomto smyslu působí postava otce z podobenství o marnotratném synu (srov. Lk 15, 11–32): otec viděl mnohem dál než syn, a proto věděl, že musí čekat, i když si byl synovy chyby vědom.

Přijmout svobodu dospívajících dětí není pro rodiče v žádném případě jednoduché natož samozřejmé. I některá sama o sobě dobrá rozhodnutí dětí se totiž mohou od rozhodnutí, která by udělali oni, lišit. Doposud děti své rodiče pro všechno potřebovaly, nyní se však zdá, že se z

rodičů stali jen jejich vnější pozorovatelé. A přece je děti právě teď potřebují víc než kdy jindy, jakkoli se to může zdát paradoxní. Zatímco si děti sami vyšlapávají svou cestu životem, mohou je rodiče, kteří je naučili jít a chodit, doprovázet v růstu ve svobodě; mohou se stát jejich učiteli a vůdci.

Učitelé svatých

Učitel je někdo, kdo vyučuje nějakou vědu, umění nebo řemeslo. Rodiče jsou mnohdy učiteli, aniž by si toho byli vědomi. Jakoby osmózou předávají dětem mnoho věcí, které je pak provázejí po celý život. Poslání rodičů spočívá především v tom, že mají své děti naučit tomu nejdůležitějšímu umění vůbec: milovat a být milován. A jednou z nejtěžších lekcí na této cestě je lekce svobody.

Rodiče musí dětem nejdříve pomoci překonat předsudky, které jsou dnes

brány jako samozřejmost. Jedním z nich je představa, že svoboda znamená „jednat podle vlastní libovůle a proti jakýmkoliv pravidlům“.[8] Avšak skutečnou výzvou pro rodiče je probudit v dětech – a trpělivě je přitom vést jako po nakloněné rovině – zálibu v dobru: aby v konání dobra neviděly jen to, co je náročné, ale aby byly „schopné mít z konání dobra radost“.

[9] Děti během této fáze dospívání ne vždy ocení vše, čemu je rodiče učí. Je pravda, že i rodiče se často musí učit vychovávat své děti lépe; nikdo se nerodí s tím, že umí být otcem či matkou. Ale i přes možné nedostatky ve výchově si děti časem začnou více vážit toho, co dostaly, jako se stalo i svatému Josemaríovi s radou, kterou mu dávala jeho matka: „O mnoho let později mi došlo, že v jejích slovech byla hluboká pravda.“[10]

Děti si dříve či později uvědomí, jak moc je měli rodiče rádi, a až do jaké

míry byli jejich učiteli života. Velice moudře to vyjadřuje jeden z velkých spisovatelů 19. století: „Není nic vznešenějšího a mocnějšího, zdravějšího a užitečnějšího pro další život než nějaká krásná vzpomínka, zejména vzpomínka z dětských let, z otcovského domu (...) Nashromáždí-li si člověk mnoho takových vzpomínek pro svůj další život, bude spasen na celý život. A i když jen jediná taková krásná vzpomínka zůstane nám v srdci, i ta nám může někdy posloužit k spasení.“[\[11\]](#)

Rodiče ví, že jejich posláním je zasévat, a proto trpělivě čekají, až jejich starostlivá péče přinese plody, i přesto, že se jich třeba nikdy nedožijí.

Vůdci svatých

Vůdce je někdo, kdo druhé vede, učí je hledat si cestu a kráčet po ní. Na to, aby mohl druhé vést, musí sám znát terén. Dobří učitelé dokážou

vybavit hlavu vším potřebným a rozpálit srdce. Zebedeova žena Salome doprovázela své syny na cestě za Kristem. Postavila je před toho, kdo mohl dát jejich životu smysl a radost, a stála u paty kříže. Tam se jí podařilo přivést pouze Jana. Jakub se však později stal prvním z apoštolů, kdo pro Ježíše položil svůj život. Salome byla také v neděli časně zrána s Magdalénou u hrobu, kam za ní krátce poté přišel i Jan.

Každý vůdce občas stojí před složitými a náročnými kroky. Na cestě životem to bývá odpověď na Boží volání. Důležitou součástí poslání rodičů je doprovázet děti při rozlišování povolání. Je pochopitelné, že v nich tento krok vyvolává obavy, ale správný vůdce by se jimi neměl nechat zastrašit. „Strach? Do duše se mi vryla slova ze čtvrté kapitoly prvního listu sv. Jana: *Qui autem timet, non est perfectus in*

caritate (1 Jan 4,18). Kdo má strach, neumí milovat. Vy všichni milovat umíte, proto nemějte strach. Čeho byste se měli bát? Umíš milovat, proto neměj strach. Jen do toho!“[12]

Rodičům pochopitelně na ničem nezáleží tolik, jako na štěstí dětí. Jenže o tom, jak by to štěstí mělo vypadat, mívají leckdy svou vlastní představu. Občas si pro své děti malují profesionální budoucnost, která toho se skutečnými vlohami dětí příliš společného nemá. Jindy si přejí, aby jejich děti byly dobré, ale aby to „nepřeháněly“. Uniká jim tak znepokojující, avšak zásadní radikálnost evangelia. Je nevyhnutelné (zvláště, pokud se mu dostalo kvalitní křesťanské výchovy), aby „nás každé dítě překvapovalo plány, které proudí z této svobody, jež rozbíjí naše schémata, a je dobře, že se tak děje“.[13]

Rodiče své děti znají velmi dobře: lépe než kdokoli jiný. Protože pro ně chtějí jen to nejlepší, kladou si pochopitelně otázku – a to je dobře –, zda je jejich životní rozhodnutí učiní šťastnými, a na jejich budoucnost hledí s přáním ochraňovat je a pomáhat jim. Když děti začnou tušit Boží volání, dostanou rodiče krásný úkol být prozíravými vůdci. Když svatý Josemaría mluvil se svým otcem o svém povolání, řekl mu otec: „Pořádně si to rozmysli.“ Vzápětí však dodal: „Já ti v tom bránit nebudu.“^[14] Rodiče se mají snažit svým dětem pomáhat, aby si ve svých duchovních rozhodnutích počínaly realisticky a uvážlivě, zároveň se však musí naučit respektovat jejich svobodu a vnímat působení Boží milosti v jejich srdcích, aby, ať už úmyslně či neúmyslně, nestáli Božím plánům v cestě.

Děti si zase často neuvědomují, jakým otřesem může pro rodiče jejich povolání být. Svatý Josemaría vyprávěl, že svého otce viděl plakat jen jedinkrát, a to ve chvíli, kdy mu oznámil, že se chce stát knězem.^[15] Rodiče potřebují značnou dávku velkorysosti na to, aby mohli své děti doprovázet po cestě, která vede jinudy, než si původně představovali. Není proto divu, že se svých plánů těžko zříkají. Bůh nežádá rodiče o žádnou maličkost: jejich velmi přirozené utrpení se však může s pomocí Boží stát velmi nadpřirozeným.

Ostatně, v okamžiku takového otřesu mohou rodiče myslet na to, že (jak říkal svatý Josemaría) jejich děti za své povolání milovat celým srdcem Boha, vděčí z devadesáti procent jim. ^[16] Bůh dobře ví, jakou oběť musí někdy rodiče přinést, aby rozhodnutí svého dítěte s láskou a otevřeně přijali. Nikdo to nedokáže pochopit

lépe než On sám, který obětoval svého Syna, aby nás spasil.

Přijmou-li rodiče povolání svých dětí velkoryse, aniž by si je nárokovali pro sebe, přivolávají tím na mnohé lidi bohaté požehnání z nebe. Ve skutečnosti se tento příběh po staletí neustále opakuje. Když Ježíš povolal Jakuba a Jana a vyzval je, aby všeho nechali, spravovali zrovna se svým otcem sítě. Zebedeus jim, ač možná nerad, dovolil odejít, a dál pokračoval v práci. Je možné, že mu nějakou dobu trvalo, než pochopil, že do jeho rodiny vstoupil sám Bůh. Nakonec se jistě velmi radoval, když viděl, jak se jeho synové šťastně pouštějí do *nového rybolovu* na apoštolském moři bez břehů.

Potřební víc než kdy jindy

Když dítě činí ve svém životě nějaké důležité rozhodnutí, potřebuje své rodiče víc než kdy jindy. Rodiče dokážou u svých dětí mnohdy i na

dálku zachytit náznaky smutku nebo vycítit skutečnou radost. Mohou jim proto poskytnout nenahraditelnou pomoc v tom, aby byly šťastné a věrné. Aby se mohli svého nového úkolu správně zhostit, měli by nejprve přijmout dar, který dostali. V Boží přítomnosti mohou přijít na to, že „není obětí pro rodiče, když po nich Bůh žádá jejich děti; ani pro ty, které Pán povolává, aby ho následovali. Je to naopak nesmírná čest, velká a svatá hrdost, důkaz obliby a mimořádné lásky, kterou Bůh projevil v určitém okamžiku, na niž ale pomýšlel už po celou věčnost“.[17] To oni umožnili svým dětem objevit povolání, které je jakýmsi pokračováním daru života. Proto jim svatý Josemaría říkal: „Blahopřeji vám. Ježíš si pro sebe (a jen pro sebe) vzal kus, velký kus, vašeho srdce!“[18]

Také přímluva rodičů u Pána má velký význam. Vždyť jen kolik

příkladů tohoto orodování
nalezneme v Bibli a v historii!
Nejznámějším příkladem je nejspíš
svatá Monika, která se vytrvale a s
důvěrou modlila za obrácení svého
syna Augustina. Podobných případů
je nespočetně. Za každým povoláním
„je vždycky něčí mocná a intenzivní
modlitba: babičky, dědečka, matky,
otce, společenství... (...) Povolání se
rodí v modlitbě a z modlitby, a pouze
v modlitbě se mohou uchovat a nést
plody“.[19] To, jestli dotyčná osoba
vytrvá na započaté cestě až do konce,
závisí ve značné míře i na
modlitbách těch, kteří ji mají
nejraději.

Vedle modlitby je zapotřebí blízkost.
Když děti vidí, že se rodiče zapojují
do jejich nového poslání, jsou tím
posilovány ve věrnosti. Mnohdy se
rodiče hlasitě (i když beze slov)
dožadují toho, aby jim mohli
pomáhat. Chtějí okusit štěstí svého
dítěte, krácejícího cestou

odevzdanosti, potřebují hmatatelně cítit plodnost jeho života. Jindy to budou samy děti, kdo rodiče s láskou, formou rady, pomoci či modlitby poprosí, aby odevzdali (Pánu) svůj život. Existuje mnoho případů, kdy otec nebo matka zaslechli volání ke svatosti díky povolání svých dětí.

Nelze říci, kolik plodů vydal život a odevzdanost apoštolů Jakuba a Jana. Co však říci lze, je, že tyto dva sloupy církve vděčí za své povolání z velké části svým rodičům. Svatý Jakub donesl Boží Lásku až na kraj světa a Jan ji hlásal slovy, která tvoří snad nejkrásnější stránky, jaké kdy o ní byly napsány. My všichni, kdo jsme dostali víru díky jejich odevzdanosti, můžeme být hluboce vděční Zebedeovi a Salomé, manželskému páru od Galiljeského moře. Na jejich jména a na jména obou apoštolů se nikdy nezapomene.

„Vezměte a jezte z toho všichni: toto je moje tělo, které se za vás vydává.“^[20] Rodiče, kteří milují Boha a kteří viděli, jak se mu jejich dítě zcela odevzdalo, výjimečným způsobem rozumí Pánovým slovům při proměňování během mše. Jistým způsobem je prožívají i ve svém životě. Odevzdali své dítě, aby ostatní měli pokrm, aby ostatní žili. Jejich děti tak určitým způsobem znásobují jejich mateřství a otcovství. Svým novým *ano* se rodiče připojují k dílu spásy, které začalo v jednom prostém příbytku v Mariině *ano*, a bylo dovršeno v Ježíšově *ano* v jeho umučení.

Diego Zalbidea

[1] Sv. Pavel VI., ap. exh. *Evangelii nuntiandi* (8–XII–1979), č. 82. Srov. též sv. Jan Pavel II., ap. list *Novo*

millennio ineunte (6–I–2001), č. 40; Benedikt XVI., Homilie při zahájení biskupské synody o nové evangelizaci, 7–X–2012; František, ap. exh. *Evangelii gaudium* (24–XI–2013), č. 27.

[2] F. Ocáriz, Dopis 4–VIII–2017.

[3] Srov. Katechismus katolické církve, č. 1666.

[4] Sv. Josemaría, *Apuntes íntimos*, č. 1725, cit. v Andrés Vázquez de Prada, Zakladatel Opus Dei, sv. I.

[5] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 27.

[6] Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, č. 184.

[7] František, Generální audience, 4–II–2015.

[8] F. Ocáriz, Pastýřský list, 9–I–2018, č. 5.

[9] J. Diéguez, *Llegar a la persona en su integridad: el papel de los afectos* (I), opusdei.org

[10] Sv. Josemaría, poznámky z rodinného setkání, 17–II–1958, cit. v S. Bernal, *Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer. Apuntes sobre la vida del Fundador del Opus Dei*; Rialp, Madrid 1980, s. 20.

[11] Dostojevski, F. *Bratři Karamazovi*, doslov.

[12] Sv. Josemaría, poznámky ze setkání s mladými lidmi, listopad 1972. Citováno v: *Dos meses de Catequesis*, 1972, sv. 1, s. 416 (AGP, biblioteca, P04).

[13] František, ap. exh. *Amoris laetitia* (19–III–2016), č. 262. Sv. Josemaría to takto humorně vykresloval: „Sotva se klouček narodí, už matinka přemýšlí o tom, jak ho ožení s dívenkou X, a o tom, co budou dělat. Tatiček přemýšlí o tom,

jakou profesionální dráhu svému synovi vybere, a v čem bude syn podnikat. Oba dva mu vysní růžovou budoucnost. Protože jsou rodiče lidé, vyrostě z chlapce chytrý a hodný člověk. Jednoho krásného dne rodičům řekne: „Vaše růžové plány mne nezajímají“ a hned je oheň na střeše.“ (Poznámky ze setkání s rodinami, 4–XI–1972, v *Hogares luminosos y alegres*, s. 155 [AGP, biblioteca, P11]).

[14] A. Sastre, *Tiempo de caminar*, Rialp, Madrid 1989, s. 52.

[15] Srov. A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I.

[16] Srov. Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 104.

[17] Sv. Josemaría, *Výheň*, č. 18.

[18] Slova sv. Josemaríi adresovaná rodinám, 22–X–1960. V: A. Rodríguez

Pedrazuela, *Un mar sin orillas*, Rialp, Madrid 1999, s. 348.

[19] František, Regina coeli, 21–IV–2013.

[20] Římský misál, Eucharistická modlitba.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/neco-velkeho-a-at-je-to-laska-viii-otcem-a-matkou-vic-nez-kdy-jindy/> (04.04.2025)